

Anmeldelser

Cathie Jo Martin & Duane Swank:
The Political Construction of Business Interests

Cambridge University Press 2012, 307 sider
ISBN 978-1-107-60364-6

Denne nye bog, forfattet af Cathie Jo Martin og Duane Swank, er resultatet af en akademisk dagsorden forfulgt af disse forfattere i hvert fald siden 1999. Dagsordenen har været komparativt at afdække arbejdsgivere og deres organiseringsformer: Hvorfor opstod de i første omgang? Hvordan har disse organisationer udviklet sig? Og hvilken rolle har de spillet i forhold til socio-økonomiske indikatorer såsom økonomisk omfordeling samt i forhold til ét specifik 'policy'-område, aktiv arbejdsmarkedspolitik (AMP). Dagsordenen, som Martin og Swank forfølger i denne fremragende bog samt i syv forudgående artikler, kan i sin enkelthed opsummeres som *'bringing corporatism back in'* med et analytisk fokus på arbejdsgiverne. Den teoretiske tilgang er hypotetisk, og metoden er en triangulering mellem regressionsanalyser, historisk 'process tracing' af fire cases og analyser på 'survey data'.

Bogen kan deles op i to overordnede afsnit, kapitel 1-6 og 7-12, med hvert deres analytiske fokus. I det første afsnit er fokus at afdække, hvorfor arbejdsgivere har organiseret sig forskelligt med varierende grader af centralisering. Her og igennem bogen er de nationale cases: Danmark, Tyskland, Storbritannien og USA. I det andet afsnit fungerer disse forskellige organiseringsformer som uafhængig variabel i forhold til at forklare dels individuelle firmaers præferencer for AMP og mere aggregerede nationale mål for omfordeling.

Vender vi os til det første afsnit, så startes dette

med en generel introduktion til problemstillingen og de teoretiske positioner i kapitel 1. Efter at have præsenteret en række hypoteser, foretages der i kapitel 2 en regression med 16 lande og data herfra fra perioden 1900-1930, der påviser, at den parlamentariske struktur (flerparti- eller toparti-system) og centraliseringen af statsmagten (centraliseret v. føderal) sammen med organiseringen af arbejdskraften og graden af industrialisering alt sammen bærer en del af forklaringen for, hvorfor arbejdsgiverne organiserede sig forskelligt. I de følgende fire kapitler (3-6) foretager forskerne kvalitative historiske casestudier af grundlæggelsen af arbejdsgiverorganisationerne i de fire case-lande. Ved hjælp af 'process tracing' påviser forskerne på meget interessant vis, hvorledes den parlamentariske struktur påvirker incitamentsstrukturen hos politikerne og kapitalen i de fire lande. I de to angelsaksiske lande forbliver arbejdsgiverne således nødvendigvis fragmenterede. Med forholdstalsvalgmåde og en centraliseret statsmagt organiserede arbejdsgiverne i Danmark sig centralt, hvorimod den føderale tyske statsstruktur gav anledning til sektorbaserede organiseringer. Disse fire kapitler følger en klassisk historisk institutionel logik, hvor institutioner konstruerer rummet for magtkampe og dermed udfaldet heraf.

Næste overordnede afsnit dækker en anden tumultarisk periode i den moderne kapitalisme, 1970-2000'erne. De første kapitler 7 og 8 analyserer hypotetisk deduktivt ved hjælp af regressio-ner graden af korporatisme (løndannelsesniveau samt organiseringsgrader blandt arbejdsgivere og lønmodtagere), økonomisk forbrug på understøttelse samt AMP i 17 vestlige lande. Konklusionen er her, at staternes parlamentariske struktur sammen med arbejdskraftens organisering

og magtressourcer har en stor forklaringskraft på graden af korporatisme. Økonomisk forbrug på understøttelse og AMP fra 1970-2000'erne vises i høj grad at kunne forklares af arbejdsgivernes organisering, venstreorienterede regering og kapitalens mobilitet. Kapitel 8 afsluttes med en opsummering af en 'survey' blandt danske og britiske firmaer, der påviser, at medlemskab af en arbejdsgiverorganisation har en positiv effekt i Danmark og negativ effekt i Storbritannien, når det kommer til at forklare, hvorfor firmaer aktivt deltager i at implementere AMP. I de følgende tre kapitler fra 9 til 11 analyseres det, hvorledes Tyskland, Storbritannien og Danmark har imødegået deindustriisering med fokus på AMP. Analysen viser, at organiseringen af arbejdsgiverne har en stor effekt på udviklingen af AMP. I Danmark har politikerne inddraget arbejdsgiverne, der omvendt har kvitteret ved at påvirke deres medlemmer til aktivt at tage ansvar og se en fordel i en succesfuld integrering af arbejdsløse på arbejdsmarkedet. Argumentet bliver således af sociologisk institutionel karakter. Den samme proces blev forsøgt i Storbritannien, men uden held, da arbejdsgivernes organisering er fragmenteret. I det sidste analytiske kapitel analyseres det kvantitativt, hvad der i perioden fra 1980'erne til omkring 2003 kan forklare udviklingen primært i indkomstulighed i 18 lande. Her er konklusionen ganske entydig i form af, at arbejdsgivernes organisering sammen med arbejdskraftens magtressourcer (organisering og parlamentarisk) forklarer størstedelen af forskellen.

To reflekterende punkter skal knyttes til bogen: Den sammenskriver på interessant vis historisk og sociologisk institutionalisme. Den viser, at formelle statslige institutioner strukturerer magtkampe og den viser, *hvorledes* denne strukturering pågår. Således påviser bogen både korrelationen og kausaliteten; arbejdsgivernes organisering påvises at have forklaring og 'surveys' samt casestudier påviser, hvordan dette forklarer et udfald. Dette bør stå som eksempel for andre forskere.

Det næste mere kritiske punkt angår den uaf-

hængige variabel. Ifølge magtressourceteorien skal arbejdsgiveres organisering samt positive tilgang til eksempelvis ALMP findes i arbejdstagernes magt. Denne bog søger at gøre op med dette. Men det lykkes ikke rigtigt. De kvantitative analyser viser konsekvent, at magtressourceteorien holder vand, og de kvalitative casestudier engagerer sig ikke rigtig med arbejdskraftens rolle i politikudviklingen. Dette er ærgerligt, da et analytisk fokus på begge sider af klassemodsætningen kunne have været interessant. Bogen er trods dette imponerende. Den retter sig primært mod arbejdsmarkedsforskere og er nødvendig læsning, da kapitalens stigende strukturelle magt påkræver, at vi som forskere bestræber os på at forstå arbejdsgivernes handlingsrationaler og interne konfliktlinjer. I forhold til den agenda er denne bog et lysende eksempel.

Anmeldt af **Jon Lystlund Halkjær**, cand.scient. adm., MSc. with distinction in Comparative Public Policy, AC-fuldmægtig, Center for Arbejdsmarkedspolitik, Beskæftigelsesministeriet.
e-mail: jlh@bm.dk

Dan Breznitz & John Zysman (red.):
The Third Globalization. Can Wealthy Nations Stay Rich in the Twenty-First Century?

Oxford, Oxford University Press 2013, 416 sider.
ISBN 9780199917846

Antologien forsøger overordnet, som titlen antyder, at besvare spørgsmålet: Kan de rige lande fastholde deres position i en stadig mere globaliseret økonomi? Et centralt spørgsmål for både akademikere, embedsværket og politikere. Spørgsmålet stilles i lyset af, hvad forfatterne – måske lidt polemisk – kalder den tredje globalisering, hvor den 'første globalisering' var *Le Belle Epoque* (ca. 1850-1914), som efterfulgtes af en amerikansk hegemonisk periode frem til årtusindeskiftet. Den 'tredje globalisering' er kendeteg-

net ved stigende international dekomposition af produktionen, staternes ændrede og mere aktive rolle – især efter finanskrisen – samt stadig flere og mere konkurrencedygtige konkurrenter på verdensmarkedet – især Kina og Indien. Antologien er redigeret af John Zysman, som har et langt og indflydelsesrigt forfatterskab bag sig, og Dan Breznitz. Andre prominente bidragsydere er Mark Blyth, William Lazonick og Steven Vogel.

Analysen tager udgangspunkt i de radikale forandringer, som den internationale fragmentering af produktionsstrukturerne medfører. Den stigende fragmentering forklares bl.a. med IT-revolutionen, som har medført en 'algoritmisk' revolution, således at enorme mængder data kan kodes, hvorved (i hvert fald nogle) servicefag oplever at bryde den Baumolske produktivitetsfælde (Zysman et al. 2013, kap. 4). IT-revolutionen har også stor betydning i finanssektoren, hvilket Mark Blyth belyser i et af de mest interessante afsnit. Programmering af risikoer i store computersystemer er således blevet centralt i den finansielle verden, hvilket har været en stærkt medvirkende årsag til finanskrisen. Analyserne kredser (i en meget Polanyi-inspireret analyse) om, hvordan de forandrede produktionsforhold medfører et såkaldt '*double bind*' for staten. Staten skal på den ene side sikre kapitalismens udfoldelsesmuligheder, men på den anden side udbedre de markedsfejl, der opstår. Især den finansielle krise og klimaproblemerne, som begge er systemiske problemer.

Første halvdel belyser, hvordan konkurrenceforholdene ændres, og produktionen fragmenteres internationalt. Samtidig nedbrydes de sektorielle skel mellem produktion og service (se især Zysman et al. 2013, kap. 4), bl.a. fordi mange produktionsvirksomheder knytter services til deres produkter for at sikre konkurrencefordele. I denne mere og mere fragmenterede økonomi bliver traditionelle handelsstatistikker ofte utilstrækkelige (se fx Sturgeon 2013). Det er ikke kun forandringerne, der analyseres, men også de centrale udfordringer for de allerede rige lande – primært den produktionsbaserede kinesiske øko-

nomi (Zysman et al. 2013, kap. 1-3) og den indiske IT-baserede serviceøkonomi (ibid., kap. 6).

Anden halvdel belyser statens (nye) rolle: først de øgede behov for statsintervention som følge af finanskrisen (glimrende og ganske teknisk belyst af Mark Blyth) samt klimaforandringer. Herudover viser fire kapitler, hvordan aspekter af disse udfordringer håndteres på vidt forskellig vis i fire lande: Frankrig, Japan, de nordiske lande med Danmark som case samt USA. I det amerikanske tilfælde belyser Lazonick dog i højere grad, hvordan finansialisering af banker, virksomheder og arbejdsforhold har øget uligheden i det amerikanske samfund.

Som dansk læser er Darius Ornstons bidrag om Danmarks håndtering af disse nye udfordringer naturligvis interessant at nærlæse. De nordiske lande bliver gentagne gange fremhævet som eksempler på, at innovativ vækst, lighed og '*fiscal sanity*' (Zysman et al. 2013, 205) kan kombineres. Men Ornstons analyse kommer dog ikke så dybt i den danske case og får ikke rigtig forklaret, hvad succesen skyldes. Afsnittet fremstår nærmere som en komparativ fremstilling af korporatisme-former i Europa, hvor de nordiske lande karakteriseres som kreativ korporatisme med udgangspunkt i aktørernes (staten samt arbejdsmarkedets parter) gensidige afhængighedsforhold. Denne tilgang har medvirket til at løse Danmarks økonomiske og strukturelle problemer i 80'erne og 90'erne via en omstilling fra mere traditionelle og dermed hensygnende erhverv.

Selvom ikke alle afsnit (som ofte i antologier) er skrevet direkte til antologien, lykkes det at flette bidragene nogenlunde sammen, men især de empiriske landeanalyser stritter i forskellige retninger. Samlet byder antologien dog på en række interessante bidrag – herunder analytisk interessante vinkler i de mere teoretiske kapitler. Bogen skriver sig ind i en globaliseringslitteratur, men formår med sit blik for sammenhængen mellem ændringer i produktionsmønstre og statens rolle at komme dybere ned i globaliseringsmekanismerne end meget af den klassiske globaliseringslitteratur, som ofte har været for-

holdsvis deskriptiv. Der kunne dog med fordel være teoretiseret yderligere over, hvordan de ændrede produktions- og konkurrenceforhold påvirker den internationale økonomi og arbejdsdeling samt nationale samfundsstrukturer, herunder især arbejdsmarkeder og arbejdsliv. Men analysens fokus på de forandrede produktionsstrukturer viser, hvordan også danske virksomheder og arbejdstagere i stigende grad er nødt til at navigere (og tilpasse sig) mere internationaliserede produktions- og konkurrenceforhold. Dette fylder allerede meget i den danske debat om konkurrenceevne, men der mangler flere analytiske værktøjer til at forstå udviklingen. Denne antologi er et skridt i den rigtige retning.

Bogen er generelt veloplyst og præsenterer flere interessante bidrag til debatten om den 'nye globalisering' med udgangspunkt i de ændrede produktionsstrukturer. Derfor er bogen et vigtigt bidrag, om end fokus formestendels er på

den empiriske udvikling – dog styret af centrale teoretiske overvejelser. For læsere med et lidt bredere fokus på politisk økonomi og globaliseringsdebatten kan det anbefales, at man vælger at læse de mere teoretiske afsnit, som primært sætter fokus på den 'nye globalisering'. Overordnet er svaret på, hvorvidt, de allerede rige lande kan blive ved med at være rige i øvrigt: Ja, hvis de formår at tilpasse sig den nye virkelighed; globalisering er ikke et nulsums-spil.

Referencer

Sturgeon, Timothy J. (2013): *Global Value Chains and Economic Globalization – Towards a New Measurement Framework*, Rapport for Eurostat.

Anmeldt af **Bjarke Refslund**, Ph.d.-stipendiat, Centre for Comparative Welfare Studies, Institut for Statskundskab, Aalborg Universitet.
e-mail: Bref@dps.aau.dk